

Nõukogu järeldused, 21. mai 2014, soolise võrdõiguslikkuse kohta spordis

(2014/C 183/09)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

TULETADES MEELDE, ET:

1. naiste ja meeste võrdõiguslikkus on Euroopa Liidu aluspõhimõtte, mis on sätestatud aluslepingutes. See on üks Euroopa Liidu eesmärkidest ja ülesannetest ning naiste ja meeste võrdõiguslikkuse põhimõtte integreerimine kõikidesse liidu tegevustesse on liidu eriline missioon⁽¹⁾;
2. sooline võrdõiguslikkus on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 23;
3. komisjon on naiste ja meeste võrdõiguslikkuse strateegias 2010–2015⁽²⁾ ,milles määratakse kindlaks viis prioriteetset tegevusvaldkonda – võrdväärne majanduslik iseseisvus; võrdne tasu võrdse töö eest ja võrdväärne töö; võrdõiguslikkus otsustamistasandil; väärlikus ja isikupuutumatus ning soolise vägivalda lõpetamine; ning sooline võrdõiguslikkus välistegevuses –, võtnud endale kohuseks innustada soolise võrdõiguslikkuse küsimuste integreerimist kõikidesse ELi poliitikavaldkondadesse. Oma teatises Euroopa mõõtme arendamise kohta spordis⁽³⁾ tegi komisjon ettepaneku meetmete kohta, mis keskenduvad eelkõige sisserändajatest naiste ja etnilistesse vähemustesse kuuluvate naiste sportimisvõimalustele, juurdepääsule otsustustasandile ning sooliste stereotüüpidega võitlemisele;
4. sooline võrdõiguslikkus on väga tähtis majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse ning kõrge tööhõive tasemega seotud ELi eesmärkide saavutamiseks, samuti jätkusuutliku majanduskasvu ja konkurentsivõime tagamiseks ning demograafilistele muutustele reageerimiseks;
5. nõukogu (tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimused) on võtnud vastu järeldusi⁽⁴⁾ soolise võrdõiguslikkuse erinevate asjakohaste aspektide kohta, eelkõige nõukogu järeldused Euroopa soolise võrdõiguslikkuse pakti (2011–2020) kohta ja Euroopa Komisjoni naiste ja meeste võrdõiguslikkuse strateegia 2010–2015 rakendamise toetamise kohta;
6. 3–4. detsembrini 2013 Vilniuses toimunud ELi konverentsil soolise võrdõiguslikkuse kohta spordis uuriti võimalikke strateegilisi meetmeid, et saavutada sooline võrdõiguslikkus spordis aastateks 2016–2020; konverentsil kutsuti komisjoni, liikmesriike ja spordiliikumist üles töötama kõnealuses valdkonnas välja strateegiliste meetmete kava;
7. Brightoni deklaratsioon, mis koostati 1994. aastal Ühendkuningriigis Brightonis toimunud naiste ja spordi teemalise esimese maailmakonverentsi tulemusel, ning UNESCO kehakultuuri ja spordi valdkonna ministrite ja kõrgemate ametnike konverentsi Ateena (2004) ja Berliini (2013) deklaratsioonides kutsuti üles võtma konkreetseid meetmeid võrdsete võimaluste edendamiseks spordi valdkonnas;
8. konverentsil „Naistevastane vägivald ELis: väärkohtlemine kodus, tööl, avalikkuses ja internetis“, mis toimus 5. märtsil 2014 Brüsselis, tutvustati Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti naistevastast vägivalda käsitleva uuringu⁽⁵⁾ tulemusi. Kõnealune uuring näitas, et 33 % naistest on kogunud füüsilist ja/või seksuaalset vägivalda, sealhulgas kinnitas 32 % kõigist seksuaalse ahistamise ohvritest, et teo toimepanija oli ülemus, kolleeg või klient. Enamik ohvriks olnud naistest ei teavitanud oma läbielamistest ei politseid ega ka ühtegi ohvrite tugiorganisatsiooni⁽⁶⁾;
9. eesistujariik Kreeka seminaril „Sooline vägivald spordis: alaealiste kaitse“, mis toimus 20. märtsil 2014 Ateenas, kutsuti üles spordi kõigil tasanditel ja valdkondades käsitlema ja korrapäraselt jälgima soolist võrdõiguslikkust spordis, sealhulgas soolist vägivalda spordis, ning hindama soolise vägivalda olemust ja ulatust spordis, keskendudes eelkõige tippspordile, treeneri ja sportlase vahelistele suhetele, sportlase

⁽¹⁾ Euroopa Liidu lepingu artikkel 2 ja artikli 3 lõige 3 ning Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 8.

⁽²⁾ Dok 13767/10.

⁽³⁾ Dok 5597/11.

⁽⁴⁾ Vastavalt dokumendid 18127/10 ja 7370/11.

⁽⁵⁾ Uuring põhines 42 000 naisega (vanuses 18–74 eluaastat) tehtud suulistel küsitlustel ELi 28 liikmesriigis.

⁽⁶⁾ <http://fra.europa.eu/en/vaw-survey-results>

sportimiskeskonnale ning sportlaste omavahelistele suhetele. Samuti kutsuti üles töötama välja piisavaid vahendeid (nt tugiteenused, nõustamine ja abitelefoniid) sportlastele, kes on kannatanud seksuaalse ahistamise või vägivalda tõttu spordis;

TUNNISTADES, ET:

10. soolisele võrdõiguslikkusele spordis omistatakse teatavates liikmesriikides juba küllaltki suurt tähelepanu. Tööd on tehtud ka kohalikul, piirkondlikul ja Euroopa tasandil ning rahvusvahelise spordiliikumise tasandil, kuid soolise võrdõiguslikkuse puhul ei ole jõutud vastuvõetava tasemeni ning paljudes liikmesriikides ja rahvusvahelise spordiliikumise tasandil ei ole veel rakendatud konkreetseid meetmeid;
11. kuna sport on valdkond, kuhu on kaasatud alaealised, on tegu keskkonnaga, mis võib kätkeada endas vägivalda ja seksuaalse ahistamise ohtu muu hulgas usalduse tõttu, mis tekib spordiga seotud isikute vahel;
12. paljudel spordialadel on naised alaealised. Vastavalt 2013. aastal korraldatud Eurobaromeetri spordi ja kehalise aktiivsuse uuringule teevad tüdrukud ja naised endiselt vähem sporti kui poisid ja mehed;
13. spordi valdkonna juhtorganites juhtivatel ametikohtadel ja treeneritena töötab endiselt vähe naisi;
14. sooline vägivald spordis, eriti alaealiste seksuaalne ahistamine ja kuritarvitamine, on märkimisväärne probleem, kuid selle paremaks mõistmiseks on vaja teha täiendavaid teadusuuringuid;
15. soorolle hakatakse õpetama ja kinnistama väga noorest eest alates ning need võivad mõjutada naiste ja meeste ühiskondliku ja eraeluga seotud soove, huvisid ja püüdlusi;
16. massiteabevahendid, sealhulgas reklaamitööstus, aitavad taastoota kultuuri vahendusel edastatavaid stereotüüpe ning naiste ja meeste kujutamist ja võivad mängida olulist rolli sooliste stereotüüpide vastu võitlemisel;
17. oma järeldustes spordi rolli kohta aktiivse sotsiaalse kaasamise aluse ja edasivijana⁽¹⁾ kutsus nõukogu liikmesriike ja komisjoni üles edendama meetmeid, mis on seotud soolise võrdõiguslikkuse põhimõtete, eelkõige otsustustasandi ametikohtadele soopõhiselt võrdse juurdepääsu põhimõtte integreerimisega spordiga seotud tegevustesse, ning käsitlema sporti seoses soorollidega, nagu on sätestatud ELi naiste ja meeste võrdõiguslikkuse strateegias. Peale selle tuleb võidelda soolise vägivalda vastu, et tagada naistele ja meestele inimõiguste täielik kasutamine ja saavutada sooline võrdõiguslikkus;

RÕHUTAB SPORDI POTENTIAALI NENDE VÄLJAKUTSETEGA TEGELEMISEL:

18. sport võib olla tõhus vahend võrdsete võimaluste ja sotsiaalse kaasamise valdkonnas. Tõelist soolist võrdõiguslikkust ei ole võimalik saavutada üksnes õigusaktidega. Tarvis on ka konkreetseid meetmeid ja soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist, et tagada spordisektori märkimisväärse asjasepuutuva potentsiaali kasutamine, võttes arvesse näiteks spordi tähtsust laste ja noorte identiteedi kujundamisel;
19. sport võib suurendada naiste ja meeste oskusi, teadmisi ja pädevusi ning seeläbi suurendada nende liikuvust ja tööalast konkurentsivõimet. Spordile tuleks sooliselt kaasavam tööjõu kasutamine kasuks ja sport areneks vastavalt sellele, meelitades rohkem naisi ja mehi spordi juurde ning tuues endaga kaasa uusi ja uuenduslikke lähenemisviise treeneritööle, treeningutele, juhtimisele ja kohtunikkuks olemisele;

⁽¹⁾ ELT C 326, 3.12.2010, lk 5.

KUTSUB LIIKMESRIIKE ÜLES SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTET NÕUETEKOHASELT ARVESSE VÕTTES:

20. kaaluma soolist võrdõiguslikkust spordis käsitlevate riiklike tegevuskavade, üldiste kokkulepete või strateegiate väljatöötamist ja järgimist tihedas koostöös spordiliikumisega;
21. rõhutama mitmekesisuse ja soolise tasakaalu väärtust spordijuhtimises ja edendama soolist võrdõiguslikkust spordi kõigil tasanditel ja kõigis valdkondades otsuste tegemisel;
22. kaaluma koolitusmaterjalide väljatöötamist ja kasutamist poliitikakujundajate ja treenerite, samuti vanemate koolitamiseks spordi valdkonnas, aidates seeläbi kaasa sooliste stereotüüpide kaotamisele ja soolise võrdõiguslikkuse edendamisele hariduse ja sporditreeningute kõigil tasanditel;
23. kaaluma sooliste stereotüüpide kaotamisele suunatud poliitikameetmete ja programmide väljatöötamist ning soolise võrdõiguslikkuse edendamist haridusvaldkonna õppekavade ja tavade kaudu noorest east alates, sealhulgas teadustegevuse, uuringute, statistika ja analüüsi edendamist sooliste stereotüüpide mõju kohta tõelise soolise võrdõiguslikkuse saavutamisele spordis;
24. edendama soolise vägivalda tõkestamist spordis noorest east alates ning spordi valdkonnas seksuaalse ahistamise ohvrite ja potentsiaalsete ohvrite kaitsmist. Vahetama parimaid tavasid selle kohta, kuidas spordiorganisatsioonid saavad ennetada ja käsitleda seksuaalset kuritarvitamist ja ahistamist spordis;
25. kaaluma suurte spordiürituste pakutavat võimalust korraldada ennetus- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniaid inimkaubanduse kohta seksuaalse ekspluateerimise eesmärgil;

KUTSUB LIIKMESRIIKE JA KOMISJONI ÜLES OMA PÄDEVUSTE PIRES JA SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTET NÕUETEKOHASELT ARVESSE VÕTTES NING LIIKMESRIIKIDE POOLT SPORDIPOLIITIKA VALDKONNAS KANTAVAT VASTUTUST AUSTADES:

26. kaaluma koostöös spordiorganisatsioonidega sobivate ja proportsionaalsete meetmete väljatöötamist kooskõlas siseriikliku ja ELi õigusega ning kohaldatavate andmekaitsealaste õigusaktidega, selleks et kontrollida spordi valdkonnas (eelkõige alaealistega) töötavate isikute sobivust. Nimetatud meetmeteks võivad olla registreerimisüsteemid, intervjuud või iseloomustused (muu hulgas tõend kriminaalkaristuste puudumise kohta);
27. tugevdama ja süvalaiendama soolist mõõdet spordipoliitikas ning edendama sooliste stereotüüpide kaotamist spordi ja teiste seotud poliitikavaldkondade ja ELi programmide kaudu kõigil tasanditel kooskõlas spordieetika põhimõttega;
28. lisama soolist võrdõiguslikkust spordis käsitlev küsimus spordiga seotud asjakohaste tulevaste meetmete konteksti nii riiklikul kui ka ELi tasandil;
29. parandama kõigi asjaomaste sidusrühmade sportimisvõimalusi ja julgustama osalemist Euroopa programmides nagu „Erasmus+” ja vajaduse korral teistes ELi rahastamisvahendites soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks spordis, keskendudes eelkõige treeneritele ja treeneriharidusele ning spordi õiglasele kujutamisele massiteabevahendites;
30. kaaluma vajaduse korral soolise võrdõiguslikkuse eesmärkide seadmist tingimuseks spordiorganisatsioonide rahastamisele riiklikest vahenditest;
31. julgustama praktilise soopõhise lähenemisviisi kaasamist spordi valdkonnas kavandatud projektide ja programmide hindamisse avalik-õiguslike asutuste poolt;
32. kaaluma suuniste koostamist, mis võiks toetada põhimeetmete rakendamist ELi tasandil;
33. kaaluma koostöös rahvusvaheliste spordiorganisatsioonidega loetelu koostamist soolisse võrdõiguslikkusesse spordis antud panuse kohta;

KUTSUB SPORDIORGANISATSIOONIDE AUTONOOMSUST ARVESSE VÕTTES SPORDIORGANISATSIOONE JA SIDUSRÜHMI ÜLES:

34. kaaluma soolist võrdõiguslikkust spordis käsitlevate tegevuskavade või strateegiate väljatöötamist ja järgimist;
35. rõhutama mitmekesisuse ja soolise tasakaalu väärtust spordijuhtimises ja treenerite seas ning edendama soolist võrdõiguslikkust spordi kõigil tasanditel ja kõigis valdkondades otsuste tegemisel;
36. kaaluma ja süvalaiendama soolist võrdõiguslikkust spordis ja soodustama sooliste stereotüüpide kaotamist reklaamikampaaniate abil ning kõigi vanuserühmade sporditegevuse poliitikakujundajatele ja treeneritele mõeldud koolitusmaterjalide väljatöötamise ja kasutamise abil;
37. lisama soolise vägivallega seotud konkreetsete meetmed ja menetlused eetikakoodeksitesse ja kaaluma asjassepuutuvatele isikutele suunatud sihtmeetmete, nt abitelefoni ja konkreetsete tugiteenuste loomist;
38. julgustama spordi mitteseksistliku meediakajastuse edendamist;
39. innustama soolise tasakaalu suurendamist nii spordi valdkonna juhatustes ja komiteedes kui ka juhtimise ja treeneritöö valdkonnas ning püüdma kaotada mitteseadusandlikud takistused naistele sellistele ametikohtadele asumisel;

KUTSUB KOMISJONI ÜLES:

40. integreerima soolise mõõtme spordipoliitika kõikidesse aspektidesse ja soodustama sooliste stereotüüpide kaotamist spordis kõigil tasanditel;
 41. edendama aktiivset koostööd asjaomaste sotsiaalpartnerite vahel sotsiaaldialoogi raames ja spordiliikumisega struktureeritud dialoogi raames, et vähendada soolist ebavõrdsust erinevates valdkondades, sh tööturul;
 42. toetama riikidevahelisi algatusi (nt teadlikkuse suurendamise kampaaniaid, heade tavade vahetamist, uuringuid, võrgustikke, projekte), mille puhul keskendutakse soolist võrdõiguslikkust spordis käsitlevate riiklike ja rahvusvaheliste strateegiliste meetmete rakendamisele ELi rahastamisprogrammide, sealhulgas „Erasmus+” raames, pidades silmas otsuste tegemist spordi valdkonna juhtorganites, treeneritööd ning võitlust soolise vägivalga ja negatiivsete stereotüüpide vastu spordis;
 43. teostama uuringuid soolise võrdõiguslikkuse kohta spordis spordi kõigil tasanditel ja kõigis valdkondades, keskendudes eelkõige treeneritööle, treenimisele, juhtimisele ja kohtunikuks olemisele tihedas koostöös Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudiga. Peale selle algatama eriuuringu, et hinnata soolise vägivalga olemust ja ulatust spordis;
 44. toetama soolise võrdõiguslikkuse integreerimisvahendite, mida on kohandatud vastavalt olukorrale, väljatöötamist ja kasutamist, näiteks soolise võrdõiguslikkusega arvestamine eelarve koostamisel ja soolise mõju hindamine, ning kaaluma nende vahendite rakendamist programmi „Erasmus+” ja teiste ELi rahastamisvahendite raames, kui see on asjakohane.
-